

GRAU DE TREBALL SOCIAL

Guia docent de “Educació Social: Intervenció Socioeducativa” Curs: 2015-2016

Nom de l'assignatura: Educació Social: Intervenció Socioeducativa

Codi: 33517

Caràcter: Troncal

Curs: 2n

Titulació: Grau Treball Social

Departament: Didàctica i Organització Escolar

Professor: Carles Monclús

Nombre de crèdits ECTS: 6

Unitat temporal: Quadrimestral

Tutoria: Divendres de 11 a 12,30 h. (Facultat de CCSS)

despatx 2D02 (segon pis) Tel. 963828513

Dimecres 8,30 a 10 h. (Facultat d'Educació)

Dep. de DOE 6é pis. Despatx D18 Extensió 83693

Correu: carles.monclus@uv.es

El professor participa en el programa de tutoria virtual

INTRODUCCIÓ

L'assignatura Educació social: intervenció socioeducativa és una matèria bàsica de 6 crèdits ECTS, de caràcter quadrimestral, que s'ofereix en el segon curs del grau de Treball Social.

La càrrega de treball per a l'estudiant està considerada en funció de 25 hores de treball per crèdits, que suposa un total de 150 hores, entre les quals es consideren les presencials i les no presencials.

Tant pel seu caràcter com per la seua situació en el cronograma temporal del títol, té una projecció generalista, d'aquesta manera amb l'assignatura es pretén possibilitar un acostament al camp de la intervenció socioeducativa des de les posicions teòricopràctiques de l'educació i, més en concret, de l'educació social.

La intervenció socioeducativa es basa en un exercici interdisciplinari realitzat per diferents agents del camp de l'acció social entre els quals es troba el treballador social. El desenvolupament dels diferents mòduls de la matèria es planteja com a possibles ponts de diàleg entre el treball social en la seua voluntat educativa i l'educació en la seua projecció social. Es pretén per tant que l'estudiant s'aproxime al coneixement de conceptes bàsics i a les aplicacions d'aquests coneixements en una doble perspectiva: d'una banda, amb una mirada que salve el context disciplinar estricte del treball social i, de l'altra, com a base per a posteriors aprenentatges més especialitzats que realitzaran en els cursos posteriors.

Finalment, cal assenyalar que si en alguna de les projeccions del treball social està totalment clara la necessitat de complementaritat amb l'educació social i, al contrari, és precisament en la intervenció socioeducativa, atès que s'estan generant nous espais de treball que són coberts indistintament pels dos professionals, perquè l'espai institucional que dona suport als nous treballs és de la mateixa manera compartit, perquè la petició institucional de treball realitzada pot i de fet és assumida indistintament ja que tenen el mateix nivell acadèmic i administratiu i perquè en el fons pretenen el mateix; transformar les situacions deficitàries per mitjà de l'acció conjunta dels professionals, dels ciutadans i de les institucions, i fer-ho mitjançant l'acció intencional dels processos educatius.

OBJECTIUS.

- Conèixer els fonaments científicotècnics de la intervenció socioeducativa i aplicar-los a la justificació teòrica d'un programa d'intervenció.
- Saber i aplicar les diferents teories i models d'intervenció sobre la base del reconeixement de la diversitat d'enfocaments i paradigmes d'intervenció.
- Adquirir els conceptes i estratègies metodològiques bàsiques en el camp de la disciplina.
- Valorar i reconèixer el paper de les corporacions locals com a marc de la intervenció socioeducativa i la dinamització social.
- Conèixer i saber aplicar mètodes i tècniques d'anàlisi de la realitat pel diagnòstic socioeducatiu.
- Saber dissenyar projectes d'intervenció socioeducativa des de diferents perspectives, models i en diferents contextos i grups poblacionals.
- Adquirir els criteris bàsics per a l'anàlisi d'algunes de les estratègies més difoses en l'acció socioeducativa.

CONTINGUTS

1. L'educació social i la intervenció socioeducativa: concepte, teories i contextos d'intervenció

En aquest primer bloc temàtic es pretén que el futur treballador social conceba la intervenció socioeducativa com una part més del seu treball, per això se li han d'aclarir els marcs conceptuals sobre els quals es basa el model d'intervenció i els contextos en què es desenvolupa, reconeixent al mateix temps que la intervenció socioeducativa té un caràcter multidisciplinari que és el que li confereix valor i projecció social.

2. El concepte d'educació. Educació i societat: educació formal, no formal i informal. Aclariment conceptual

En aquest segon bloc es pretén que els estudiants s'aproximen al coneixement dels tres models generals en què tradicionalment s'ha dividit l'educació i situen l'acció socioeducativa com un continu entre les tres. L'educació es projecta en la societat i la societat de la mateixa manera es projecta en l'educació, conèixer la relació de dependència d'una cap a l'altra en

relació amb el major pes que prevalga és fonamental per al disseny de futures accions socioeducatives.

3. L'espai municipal com a marc de la intervenció socioeducativa: transversalitat i compactació de serveis municipals com a nou escenari de l'acció

Quan parlem d'intervenció socioeducativa hem de reconèixer que l'escenari de proximitat que suposen els serveis municipals és el més idoni per a l'acció, cada vegada més, és des dels mateixos serveis municipals, des d'on s'està plantejant una acció global que transcendeix les seues àrees específiques i es projecta de manera holística en la comunitat. Es fa, doncs, imprescindible dotar els futurs treballadors socials d'una aproximació a aquest model de gestió transversal dels serveis municipals.

4. L'anàlisi de la realitat local com a base de la intervenció socioeducativa: tècniques i mètodes d'investigació aplicats a la detecció de necessitats socioeducatives a escala local

Es pretén situar l'estudiant davant la perspectiva que indica la necessitat de partir de l'anàlisi, del coneixement de la realitat com a forma de legitimar i justificar les intervencions socioeducatives. Les necessitats són el desencadenant de la intervenció.

5. Els programes d'intervenció socioeducativa: fases, moments i dinàmiques per a la seua realització

Es tracta de facilitar un espai perquè els estudiants realitzen una aproximació al disseny d'una acció de caràcter global sobre un possible programa d'intervenció; partint dels diferents continguts treballats i obrint preguntes sobre necessitats a cobrir al llarg del grau per a un complet acostament a la intervenció.

6. Programes i estratègies d'intervenció municipal per a l'aprenentatge i l'exercici de la ciutadania activa

Es tracta que els estudiants s'aproximen al coneixement d'algunes de les principals estratègies que dinamitzen la participació ciutadana des d'una perspectiva transversal i en les quals la intencionalitat educativa és l'eix sobre el qual pivota la intervenció.

5. METODOLOGIA

Es va a seguir una metodologia activa i participativa on el debat i la discussió van a formar part del treball diari. Es pretén desenvolupar una consciència crítica del treball.

Entenem que en el treball dels treballadors i treballadores socials és molt important la reflexió sobre la tasca diària.

L'alumnat elaborarà en grups de 4 o 5 persones un blog on anirà fent un diari de classe on descriurà els aspectes treballats així com les seues reflexions personals sobre allò treballat a classe. En aquest blog l'alumnat també afegirà posts i reflexions sobre notícies o altres qüestions o textos que li ajuden a construir coneixements sobre els continguts de la matèria. Com a alternativa, l'alumnat podrà lliurar un portafoli individual en paper.

Individualment o en grup s'haurà d'elaborar un projecte d'intervenció socioeducativa que es podrà exposar en classe.

En classe es plantejaran debats i dinàmiques per tal d'anar construint el coneixement i reflexionant.

Com a ferramenta de participació utilitzarem un hashtag de twitter #edusoTS.

AVALUACIÓ

-Pel que fa al procés d'ensenyament-aprenentatge es farà una sessió de valoració de la pràctica de l'aula al final.

Pel que fa a la qualificació de l'alumnat es ponderarà de la següent manera:

- Valoració del diari de classe i tasques obligatòries a realitzar al blog grupal: 25 % de la qualificació. Al blog caldrà que s'arregle el diari de classe però també referències a notícies relacionades amb els continguts treballats, reflexions interessants. Com a alternativa, l'alumnat podrà lliurar un portafoli individual en paper.
- Projecte socioeducatiu individual o en grup 30 % de la nota final: Elaboració d'un projecte.
- Examen: 30 %.
- Participació (a través de twitter i oralment) i assistència a classe 15 %. Evidentment la nota es determina no només per la participació sinó pel nivell de reflexió de les intervencions.

Part voluntària

La qualificació es podrà millorar per:

- Exposició del projecte elaborat 0,5 p.
- Llegir un llibre a elegir del programa i realitzar un treball que continga un resum i un anàlisi crític (extensió entre 8 i 12 fulls) fins 0,5 p
- Organització d'una sessió o exposició d'algun tema relacionat amb els continguts de l'assignatura fins 1 p.

i en quant a criteris es tindran en compte:

Criteris Generals d'Avaluació

- a) Correcta i adequada aplicació de les categories conceptuais estudiades
- b) Exposició d'un pensament propi argumentat amb una estructura on es pugui distingir la tesi defesa i l'articulació dels arguments en que aquesta es fonamenta
- c) Coherència en l'aplicació a supòsits pràctics dels nous sabers
- d) Adequació en temps i forma de la presentació de les tasques recomanades:

- Claredat expositiva en l'aplicació a supòsit pràctics dels nous sabers
- Rigor al citar fonts: respecte a qualsevol dels sistemes existents per a citar fonts bibliogràfiques
- Utilització d'un llenguatge no sexista, es a dir, un llenguatge que nombra la realitat tal i com és: en masculí i femení

Per a la segona convocatòria ordinària, caldrà lliurar tots els treballs plantejats durant el curs i superar una prova escrita sense material sobre els continguts del curs. (Amb una ponderació de 30 % els treballs i un 70% la prova)

Si algú no assisteix a classe de manera regular, ha de posar-se en contacte amb el professor doncs no és suficient amb fer l'examen. Aquest contacte ha de fer-se abans del 15 de febrer per tal d'establir un pla de treball alternatiu, no és possible presentar-se a l'examen sense més, ja que aquest té només un valor del 30 % de la nota.

5.- BIBLIOGRAFIA

- PETRUS, A . coord. (1997) Pedagogía social. Madrid. Ariel
- FREIRE, P. (1975): Pedagogía del oprimido, Madrid: S.XXI
- MEIRIEU, P. (1998): Frankenstein educador. Barcelona, Laertes.
- MAASCHELEIN, J; SIMONS, M. (eds.) (2008). Mensajes e-ducativos desde tierra de nadie. Barcelona: Laertes.
- MILLE, J.M. (2002) Manual básico para la elaboración y evaluación de proyectos. Útiles prácticos núm 13. Torre Jussana. Ayuntamiento de Barcelona.
- DE LA RIVA, F. Metodologías para el análisis de la realidad global y local. Colección a Fuego Lento. Plataforma para la Promoción del Voluntariado en España
- MONCLÚS, C. (2015); Una perspectiva processual i comunicativa en la planificació socioeducativa; en <http://quadernsanimacio.net>; no 22, julio de 2015; ISSN: 1698-4404
- CASTRO, M.M., FERRER, G., MAJADO, M.F., RODRÍGUEZ, J., VERA, J., ZAFRA, M. i ZAPICO, M.H. (2007): La escuela en la comunidad. La comunidad en la escuela. Barcelona. Editorial Graó.
- COHEN, E. i FRANCO, R. (1992): Evaluación de proyectos sociales. Madrid, Siglo XXI.
- COLOM, A.J. i col. (1987): Modelos de Intervención Socioeducativa. Madrid. Narcea.
- ESCUADERO, J. (2004): Análisis de la realidad local. Técnicas desde la Animación Sociocultural. Madrid. Nancea
- FULLANA, J. (coord.). (1999): Els àmbits de treball de l'educador social. Màlaga. Ediciones Aljibe
- HERAS i TRIAS, P. (coord). (2008): La acción política desde la comunidad. Barcelona. Editorial Graó
- PEREZ SERRANO, G. (1993): Elaboración de Proyectos Sociales. Casos prácticos. Madrid. Nancea
- BARBERO, J.M.; CORTÈS, F. (2005): Trabajo comunitario, organización y desarrollo social. Madrid. Alianza Editorial
- BUENO, J.R. ; BELDA, J.Fco. (2005): Familias inmigrantes en la escuela. Discurso de los agentes educativos. Valencia. Universitat de València
- FROUFE, S.; SÁNCHEZ, M. A. (1991): Planificación e intervención socioeducativa. Salamanca. Amarú Ediciones.
- KEMMIS, S. i MAC TAGGART, R. (1989), Cómo planificar la investigación acción. Barcelona. Laertes.

LLENA, A. ; PARCERIZA, A.(2008): La acción socioeducativa en medio abierto. Fundamentos para la reflexión y elementos para la práctica. Barcelona. Editorial Graó.

MONTAÑÉS SERRANO, M. (2009): Metodología y técnica participativa. Teoría y práctica e una estrategia de investigación participativa. Barcelona. UOC.

PEREZ CAMPANERO, Ma. P. (1991): Cómo detectar las necesidades de Intervención Socioeducativa. Madrid. Nancea.

QUINTANA J.M i altres (1991): Iniciativas sociales en educación informal. 10 Madrid. Rialp

SARRATE, Ma. L.; HERNANDO, Ma. A. (2009): Intervención en Pedagogía Social. Espacios y Metodologías. Madrid. Nancea.

ÚCAR, X.; LLENA BERÑE, A. (coords.) (2006): Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria. Barcelona. Graó.

GILLET, J.C. (2006) La animación en comunidad. Un modelo de animación socioeducativa. Ed. Graó

DE VITA, A. (2012) La creación social. Relaciones y contextos para educar. Laertes ed.

LLENA, ASUN; PARCERISA, ARTUR; ÚCAR, XAVIER (2009) 10 ideas clave. La acción comunitaria. Barcelona. Grao.

SENENT, J.M. (2009): Intervención socioeducativa en grupos. Valencia. PUV.

MARCHIONI, M (1989) Planificación social y organización de la comunidad. Alternativas avanzadas a la crisis. Madrid. Editorial Popular.

ANDER-EGG, E. (1997) Metodologías de acción social. Instituto de Ciencias Sociales Aplicadas.

ANDER-EGG, E.; AGUILAR, Mª J. (1997) Cómo elaborar un proyecto. Instituto de Ciencias Sociales Aplicadas.

CEMBRANOS, F. ; MONTESINOS, D.H. ; BUSTELO, M. (1995) La animación sociocultural : una propuesta metodológica. Ed. Popular

ANDER-EGG, E. (2000) Metodología y práctica de la animación sociocultura. Ed. CCS

IVERN, A.(1994) ¿A qué jugamos? El juego como estrategia de enseñanza y aprendizaje. Ed. Bonum

VARGAS, L. BUSTILLOS, G. (1992): Técnicas participativas para la educación popular. Buenos Aires, Humanitas..

AAVV. (1998). Pensar la ciutat des de l'educació. Barcelona: Diputació de Barcelona.

Ajuntament de Barcelona. (1999a). Projecte Educatiu de Ciutat: L'educació clau per al coneixement i la convivència. Barcelona: Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

Ajuntament de Barcelona. (1999b). Per una ciutat compromesa amb l'educació: Volum 1. Barcelona: b Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona.

CIVIS, M La ciutat educadora i els projectes educatius de ciutat .Aloma <http://www.raco.cat/index.php/Aloma/article/viewFile/99975/154454>

http://w110.bcn.cat/portal/site/Pec/menuitem.3415008eda5b81dd420b47c620348a0c/?vgnextoid=9e8eab1319bd5410VgnVCM1000001947900aRCRD&lang=ca_ES

https://www.vilanova.cat/doc/doc_19671238_1.pdf